

De Kattensingel huisvest enige van de bekendste inwoners van Gouda en het spreekt vanzelf dat zij in de serie interviews met bewoners van de wijk dan ook een plaats krijgen. In dit nummer aandacht voor een man die ongeveer een half jaar geleden officieel afscheid nam van Gouda als zijn stad: Wim Cornelis, tot dit voorjaar onze burgemeester.

Zijn accentloze uitspraak verradt er niets van, maar Wim is een geboren Groninger, de stad dan wel te verstaan, voegt hij er nadrukkelijk aan toe. Hij is een babyboomer, een paar jaar na de oorlog geboren. In Groningen groeide hij ook op, ging naar de Pedagogische Academie en studeerde daarna geschiedenis en staatsinrichting. Ongeveer op zijn twintigste maakte hij op een bijzondere manier kennis met de PvdA die in Groningen een sterke positie had. De PvdA had een maandblad en Wim tekende leuk, dus hij ging een maandelijkse cartoon verzorgen. Hij leerde er Jacques Wallage kennen en ook Max van de Bergh, respectievelijk fractievoorzitter en wethouder.

Na een vrij korte periode als leraar op een middelbare school moest hij de dienst in. Als erkend gewetensbezwaarde vervulde hij vervangende dienstplicht, op een instituut voor kinderrevalidatie in Beetsterzwaag. Dat ligt in de buurt van Drachten in Friesland en voor Groningers is zo'n grensoverschrijding toch een vorm van landverraad. Na die dienstplicht kwam hij als adjunct-directeur terug op de middelbare school en ging hij in Ten Boer wonen, terug in zijn eigen provincie ten noordoosten van de hoofdstad. Daar startte zijn politieke carrière omdat de PvdA in verband met een vacature iemand voor de gemeenteraad zocht met verstand van onderwijs. Dat wilde hij wel voor korte tijd doen, maar al heel snel werd hij fractievoorzitter, als dertigjarige in 1979 wethouder en later ook waarnemend burgemeester. Daarmee hebben we het begin van zijn loopbaan als burgemeester te pakken. Hij bleef er tien jaar en stapte toen over naar Reiderland, een bundeling van kleinere gemeentes in Oost-Groningen, wat een uitdaging betekende want het was de enige gemeente in Nederland met een communistische meerderheid in de gemeenteraad. Die ervaring heeft hem gepokt en gemazeld en hij vertelt nu nog met trots dat bij zijn afscheid een jaar of zeven later over hem gesproken werd als 'onze burgemeester'.

We komen al in de richting van Gouda, maar eerst 'emigreerde' Wim in 1997 opnieuw naar Friesland, naar Opsterland, een gemeente met

zo'n 30.000 inwoners. Daar werd hij ook voorzitter van het gewest van de PvdA en kwam in het landelijk bestuur. Een paar jaar later wilde hij nog een stap naar een grotere gemeente maken en begon zich wat te oriënteren. Op Koninginnedag 2001 was er in Friesland niets feestelijks te doen, want er heerste mond- en klauwzeer, en elke verplaatsing was er een te veel. In Gouda ontstond een vacature en hij besloot 'ons' een bezoek te brengen. Het was prachtig weer, de terrasjes zaten vol, hij bezocht een mooi concert in de Sint Jan en was verloren. Ook Vlaardingingen kwam beschikbaar, maar Gouda won met overmacht. Hoewel 'het noorden' hem voor gek verklaarde: 'hoe kun je nou zo'n relaxte en goedmoedige omgeving inruilen voor die westerse hectiek?', werd Wim Cornelis hier in 2001 burgemeester. Hij woonde een jaar in de binnenstad en verhuisde een jaar later naar zijn huis op de Kattensingel. Daar neem ik dit interview af, in zijn grote woonkamer op de eerste verdieping met een prachtig uitzicht op zowel de Kattensingel voor als op de binnentuinen tot aan de van Beverninghlaan achter.

Dat van die hectiek hadden ze in het noorden wel goed gezien. De media spelen daar een grote rol in en bepalen eigenlijk de agenda. Waar vroeger hoor en wederhoor standaard was, doen feiten tegenwoordig weinig ter zake. Een smeug verhaal is voldoende en Wim heeft de stellige indruk dat de politiek zich lui voor het makkelijkke journalistieke karretje laat spannen. Politici gestuurd door kranten en TV. Je moet tegenwoordig een dikke huid hebben voor dit werk. Het gesprek komt dan natuurlijk op de incidenten met allochtone jongeren die in Gouda een buschauffeur lastig vielen, waar het leger al schietend op afgestuurd zou moeten worden. Nu is een deel van de pers zelf zover om te erkennen dat ze zich daarin misdragen heeft. We praten ook over Ghana, waarbij de burgemeester

zelf onder vuur kwam te liggen. Nederland zat al honderden jaren in Ghana en heeft heel wat Ghanezen als slaven op transport naar Amerika gezet. Zo'n tien jaar geleden nodigde de VNG (vereniging voor Nederlandse gemeenten) gemeenten in Nederland uit om in het kader van ontwikkelingssamenwerking contact te leggen met gemeenten in Afrika. Ook het ministerie van Buitenlandse Zaken was daarbij betrokken en stelde geld beschikbaar. Gouda voelde er wel voor en zo is de koppeling met Elmina ontstaan, een stad in Ghana. Na een jaar of acht nu is Elmina ingrijpend veranderd. Wim Cornelis durft de stad nu schoon te noemen, een voorbeeld voor veel andere steden in Afrika. Het verzamelen van afval speelt daarbij een grote rol er is zelfs een heel goed draaiende fabriek voor verwerking van plastic gebouwd waar nu honderden mensen werk vinden. Wim laat me een foto zien van een enorme afvalberg/vuilstort met voer zoekende geiten erop, die nu veranderd is in een mooi glooiend grasveld.

Een bijzonderheid is dat deze heuvel de naam 'Javahill' heeft gekregen. De relatie Van Nederland met Ghana was blijkbaar zodanig dat in de 19e eeuw Ghanezen werden ingezet in het KNIL in Nederlands-Indië. Het klimaat daar was voor hen vriendelijker dan voor de Nederlandse soldaten. En het leverde in Ghana later een aantal KNIL-pensioentjes op. Daar komt de 'Javahill' vandaan. Ook in administratieve zin biedt Gouda hulp, bijvoorbeeld op het terrein van de naamgeving van straten en huisnummers, iets dat in Elmina niet bestond. Wim heeft er een huis en terwijl we over Ghana praten zet hij mij een plak ananas en wat stukjes papaja uit zijn eigen tuin voor. Heerlijk. Privé verstrekt hij zo nu en dan een microkrediet en ook zijn vrouw draagt bij aan projecten. Zo bestond er al een Montessori school in Elmina, maar dat was meer een naam dan dat het een inhoudelijk betekenis had voor de uitvoering van het onderwijs. Zijn vrouw kent dit onderwijs goed en ze hebben er in de loop van de jaren koffer voor koffer materiaal en kennis naartoe gebracht om dit onderwijs mee op te bouwen. Als u van plan bent om Ghana te bezoeken staat er nog een koffer voor u klaar die u daar mag bezorgen.

We hebben het ook even over de mislukte pogingen om samen met omringende gemeenten tot fusie te komen. Dat is eigenlijk aan alle kanten misgegaan, oost, west en noord. Er wordt gefluisterd dat Gouda zich in die gesprekken arrogant zou hebben opgesteld, maar Wim Cornelis gelooft daar niet in. Gouda is van oudsher de dominante gemeente in dit gebied en dan

bestaat er een 'natuurlijk' wantrouwen bij de kleinere gemeentes. Gouda is er blijkbaar niet in geslaagd dat wantrouwen weg te nemen, maar de vraag is of dat überhaupt mogelijk was. Het lijkt ook aan politieke moed te ontbreken. Dit gaat opnieuw spelen nu de regering heeft aangekondigd tot nog grotere gemeentes te willen komen. Het is de vraag of dat gaat lukken zonder druk van boven. Schaalvergroting is volgens Wim wel nodig om de steeds grotere taak aan te kunnen die vanuit de landelijke overheid naar de gemeentes wordt overgedragen. In kleinere gemeenten, en dat geldt dan ook voor Gouda, zal het lastig zijn om op alle terreinen voldoende deskundigheid te realiseren. Een mooi voorbeeld is de ontwikkeling van de Zuidplaspolder. Gouda en omgeving is ooit uitgeroepen tot een transformatiegebied met forse woningbouw daarbinnen. Dat gaat natuurlijk veel makkelijker als omringende gemeenten als Moordrecht en Waddinxveen daar op een gelijkwaardige manier bij betrokken zijn. Met als ideaal plaatje dat er sprake is van één gemeente. Volgens Wim is het nu niet aan Gouda om daar verder aan te trekken, initiatieven moeten elders starten.

Ik spreek uit dat het mij is opgevallen dat op de A12 richting Utrecht pas als je Gouda voorbij bent op een groot bord te lezen is dat het Groene Hart begint. Daar zou Gouda bij moeten horen, vind ik. Wim beaamt dat dit idee heel mooi is, en dat daarover ook wel is gepraat. Maar met Gouda in het Groene Hart kan er van de verdere ontwikkeling in het kader van een transformatiegebied geen sprake zijn, daarom staat dat bord op die plek.

Hoe voelt de oud-burgemeester zich een half jaartje na het afscheid? Prima, druk met van alles, maar bewust afstand nemend van zijn eerdere baan. Hij wil niemand voor de voeten lopen, maar vindt Gouda zo leuk dat hij er ook niet letterlijk afstand van neemt, door bijvoorbeeld nu het noorden en de rust daar op te zoeken. Hij vertelt mij dat hij als burgemeester tenminste wekelijks 's nachts uit bed gebeld werd om toe te stemmen in een in bewaringstelling, van iemand met psychische problemen die acuut moest worden opgenomen. De huidige nachtelijke rust bevat hem uitstekend. Maar het noorden wordt niet verwaarloosd. Hij is voorzitter van een project om in Groningen een muziekschool te laten fuseren met een kunstencentrum. Dat wordt nu afgerond en brengt hem regelmatig in Groningen. Wellicht dat we hem over enige tijd ook wel kunnen vragen in Gouda zijn bijdrage te leveren, maar nu even niet. Hij is begonnen zijn archief te ontsluiten en zo te horen gaat dat wel een tijdje duren.

